

[Viggo Starcke.]

mange af den slags debatter — selvom den højtærede justitsminister efter mit skøn heller ikke har haft nogen helt heldig hånd i denne sag.

Men også jeg vil begynde med at tale om små ting, nemlig noget af det lavest vurderede og mest oversete: det enkelte menneske. Det har det ikke særlig godt. Vor frihed og ret, som den forkyndtes i menneskerettighedernes erklæring, i evangeliet, i moralloven og i grundloven, er der i dag ikke meget tilbage af. Ejendomsretten er udhulet af skatternes grænseløse grådighed. Friheden er klempt flad af forbudenes utålelighed, af tvungen militærtjeneste, af masser af indgreb i erhvervslivet. Tidligere slægtleds friske optimisme og mandighed er blevet afløst af dump håbløshed. Organisationernes stramhed, politikernes forsorg og statsmændenes hårdhændede metoder har spærret det frie menneske inde mellem skranker og båse, paragraffer, instrukser og cirkulærer, så man snart har opnået at tæmme og vandkæmme alt det ejendommelige og nyskabende, som lå i den frie, ansvarlige personlighed.

Bevares vel, man søger godt for os på alle mulige måder med forsorg og understøttelser og sociallovgivning og alt i den bedste mening af verden, men resultaterne har ikke svaret til forventningerne hos dem, der troede på staten og dens almagt. Fattigdommen er ikke blevet afskaffet, alle humanitære foranstaltninger tiltrods, det være sig nok så overordentlige foranstaltninger. Bolignøden har man ikke kunnet afskaffe, alle bolig- og byggeministerier tiltrods. Menneskenes varebehov har man ikke kunnet tilfredsstille, alle varedirektorer, valutacentraler og nationalbudgetter tiltrods. I dag føler menneskene sig snydt og holdt for nar, alle regeringserklæringer og trontaler tiltrods.

Det er retsforbundets opgave at give mennesket hans ret og frihed igen, så alt det, der ligger i initiativ, handlekraft og karakterstyrke, igen kan skyde friske skud og kaste glans over tilværelsen og skabe trykthed for hjemmene.

Samfundet består nemlig ikke af enkelte mennesker og fritsvævende individer alene. Det består af familier, hvor sammenholdet og hjertevarmen har sin grobund, hvor børnene vokser op, hvor man hviler ud efter arbejdsdagen for at samle kræfter og arbejdslyst til den næste dags arbejde. Alle småkærshjem flosses op af overanstrengte husmødre, der må klippe mærker og stå i kø, der må lappe og stoppe og rimpe for at holde sammen på laser og pjalter, fordi det er blevet så svært

at få fat i tøj, i lagner og håndklæder, kopper, tallerkner og glas.

Masser af mennesker har i dag intet hjem, fordi boligbyggeriet er gået i baglås. Der mangler lejligheder, og de, der er at få, er dyre. De sluger en uforholdsmæssig del af arbejdsindtægten, alle boligministerier og alle inderligt overflødige ministre tiltrods.

Der er landbrugsjord nok, og landbrugsjord er forudsætningen for landbruget. Der er arbejdsplads nok, og arbejdsplads er forudsætningen for erhvervslivet. Der er byggegrunde nok, og en byggegrund er forudsætningen for ethvert hus. Men byggegrundene holdes i høje spekulationspriser, og jordspekulationen er endnu ikke standset. Den suger stadig kæmperenter ud af det, der er forudsætningen for alle menneskers arbejde og hjem, arbejdspladsen og bopladsen.

Dette skal standses, og ud over landet, ja, langt udenfor landets grænser ser man hen til grundskyldskommissionens arbejde med forventning og fortrøstning. Måtte man ikke blive skuffet eller holdt hen for længe.

Der er her i landet byggematerialer nok. Mursten er der masser af, de ligger og fylder op. Tømmer er der nok af, pladserne er overfyldt. Det kniber med bygningsjern, og det kniber med arbejdskraft, men restriktionerne har her en hel del af skylden for misèren. Den frie handel ville have kunnet skaffe mere, end den omstændelige statshandel har vist sig at kunne. Det private byggeri ville være i stand til at bygge mere end det officielle statsregulerede byggeri, og den mangel på tilgang af lærlinge til byggefagene både inden for murerfaget og indenfor tømmerfaget, som man ser, hænger måske sammen med en vis afflukning indenfor fagene og med forældrenes besvær med at skaffe arbejdstøj til de unge lærlinge. Arbejdstøjet er af en uhyre dårlig kvalitet. Man tvinges til at gå med købekort og ansøgningsattester til autoriteterne, til kommunekontorerne, som forlanger skemaer udfyldt og så viser en videre til private organisationer som Håndværkets Fællesrepræsentation. Er det virkelig nødvendigt?

Og værktøj og arbejdsredskaber? Retsforbundet har fremsat forslag om fri indførsel af værktøj, af redskaber, af arbejdstøj, af lastbiler, af traktorer, af gummi. Det ville have været en god hjælp, hvis det ikke var blevet sylvet. Men vi kommer igen, og det skal nok til sidst lykkes os at bryde autoriteternes reaktionære bagstræb og den højtærede handelsministers rædsel for færdigvareimport.

Det er ikke tilladt at bygge et hus, uden at man først spørger ministeriet. Hvad er